

מנחם פיש

מופקד הקתדרה להיסטוריה ופילוסופיה של המדע ע"ש יוסף וסיל מייזר
אוניברסיטת תל-אביב

עמית מחקר במרכז קוגוד להגות יהודית עכשווית,
מכון שלום הרטמן, ירושלים

קורות חיים ופרסומים (מעודכן נובמבר 2009)

פרטים אישיים

כתובת:

רח' חיים בר לב 5, רעננה, 43400.

טלפונים ודוא"ל:

משרדים: (ת"א) 03-6409383, (ג-ם) 02-5675416;

בית: 09-7744245 נייד: 054-8113113

דוא"ל: fisch@post.tau.ac.il

מקום ותאריך לידה:

30 יולי, 1948, לידס, אנגליה; תאריך עליה: 12 יולי, 1957.

שירות בצה"ל:

גיוס: אוגוסט 1966 (עתודה אקדמית); שירות: אוק' 1972-אוג' 1978. חיל התותחנים (סא"ל מיל')

משפחה:

נשוי (חנה, 1979), שני ילדים: יעל (נ' 1981) ואילון (נ' 1984)

I. השכלה

1970-1966 תואר ראשון - פיסיקה ומתמטיקה, אונ' בר-אילן

1982-1979 תואר שני - פילוסופיה, אונ' תל-אביב

עבודת גמר: "פרדוקסי האישוש ופתרונותיהם" - מנחה פרופ' מרסלו דסקל

1986-1982 תואר שלישי - מכון כהן, אונ' תל-אביב

עבודת דוקטור: "Antithetical Knowledge: William Whewell's Theory of Science, its

Formation and Historiographical Implications" - מנחים פרופ' יוסף אגסי, אונ' תל-אביב, ד"ר ל' יהונתן כהן, קווינס קולג', אוקספורד.

II. מינויים ותפקידים באקדמיה

1989-1987 מרצה, מכון כהן, אונ' תל-אביב (מלגת אלון).

1989-1996 מרצה-בכיר, מכון כהן, אונ' תל-אביב

1990-1996 מרכז, קולוקוויום בר הלל להיסטוריה, פילוסופיה וסוציולוגיה של המדע.

1991- חבר מערכת כתב העת אלפיים.

1991/2 עמית מחקר, Wissenschaftskolleg zu Berlin

1993 (יולי-אוג') חוקר אורח, Trinity College, Cambridge.

1995-	עמית מחקר בכיר, מכון שלום הרטמן ללימודי יהדות מתקדמים, ירושלים.
1996-2005	פרופסור חבר, מכון כהן, אונ' תל-אביב.
1996-	חבר מערכת כתב העת <i>Social Epistemology</i>
1996/7	עמית מחקר, The Dibner Institute for the History of Science and Technology, MIT
1999-2005	נשיא, האגודה הישראלית להיסטוריה ופילוסופיה של המדע.
2000-2007	חבר ועדת ההיגוי, HOPOS (History of Philosophy of Science International Working Group)
2000-2005	יו"ר, הועדה להיסטוריה ופילוסופיה של המדע, האקדמיה הישראלית למדעים.
2001	(יולי-אוג') חוקר אורח, Institute for Advanced Science, Princeton (בהזמנת מייקל וולצר)
2001-	יו"ר (עם פרופ' משה אידל) הועדה האקדמית, הוצאת הספרים, מכון שלום הרטמן.
2003	יו"ר הועדה לפילוסופיה, הקרן הישראלית למדע
2004	יו"ר ועדת תוכנית הכנס HOPOS 2004, סן-פרנסיסקו.
2004	יו"ר הועדה לפילוסופיה, הקרן הישראלית למדע
2004-2009	ראש ביה"ס לפילוסופיה, אונ' תל-אביב
2004-	פרופסור מן המניין, מכון כהן, אונ' תל-אביב
2005	חבר, ועדת פרס ישראל, פילוסופיה
2006-	מופקד הקתדרה להיסטוריה ופילוסופיה של המדע ע"ש יוסף וסיל מייזר
2007	חבר ועדת פרס לנדוא בפילוסופיה יהודית
2007-	חבר מערכת Kogod Library of Judaic Studies, Continuum Press
2008-	יו"ר הועדה האקדמית, מכון כהן, אונ' תל-אביב

III. הרצאות מוזמנות והשתתפות בכנסים (מאז שנת 2000)

2000

"האתגר ההלכתי של חידוש הריבונות היהודית", הרצאת אורח, סמינר עמיתים, מרכז שלם, ירושלים, יוני 2000.

"Reclaiming the Individual in the History of Science", conference on "Goettingen and the Development of the Natural Sciences", Goettingen, Germany, November 2000.

2001

"מדע וערכים", הפורום הפילוסופי, אוניברסיטת חיפה, אפריל 2001

"Religious Tolerance, Pluralism and Epistemic Modesty", Boston University conference on Religious Tolerance, Van Leer Institute, Jerusalem, May 2001.

"פרדוקס סתירה ודיאלקטיקה דתית" כנס לכבוד פרופ' א.הראל פיש, ירושלים, ספטמבר, 2001

"דילמות ויקטוריוניות: עיון בפסיחה מדעית על שני הסעיפים", קולוקוויום בהיסטוריה ופילוסופיה של המדע, אונ' בר-אילן, נובמבר, 2001

"קווים ראשוניים לרציונל לפרשנות הלכתית דחוקה" הכנס השנתי למכון לחקר מחשבת חז"ל, ירושלים, דצמבר 2001.

2002

"דיאלוגים רפלקטיבי – תשובה למרה בלר", קולוקוויום בר הלל להיסטוריה, פילוסופיה וסוציולוגיה של המדע, תל-אביב, מרץ 2002

"ריבנות, הלכה וברית" כנס על המסורת הפוליטית היהודית, לזכר דן אלעזר, אוניברסיטת בר-אילן, מאי 2002

"Reading God's Two Books: Science and the Talmud's debate of Religion" The Selig Brodetsky Annual Lecture, Leeds University, UK, May 2002

Two lectures on "Qohelet and its Contexts", 'Maskilim' Workshop, The Sorbonne, Paris, May 2002.

"Humble Reasoners: Science and the Jewish Covenants of Learning", Matanexus Conference on "Interpretation Matters: Science and Religion at the Crossroads", Haverford College, Philadelphia June 2002.

"Rabbinic Hermeneutics", paper and response to my critics, special session devoted to the discussion of my *Rational Rabbis*, The American Association of Religion and The Society of Biblical Literature, joint annual conference, Montreal, November 2002.

"Dithering and Dualisms in early Victorian Scientific Culture: The Case of Peacock's Algebras", HPS Colloquium of the Reilly Center Program in History and Philosophy of Science, Notre Dame University, Indiana, November 2002.

2003

Templeton Research Lecture on the "לדע ודת ופולמוס הד_ תיות במסורת היהודית", Constructive Engagement of Science and Religion, אוניברסיטת בר-אילן, מרץ 2003.

"סתירה לעומת מחלוקת, דיאלקטיקה לעומת דיאלוג" כנס לכבוד צאת ספרו של א. הראל פיש ז"ל, בסתר עליון: פרדוקס וסתירה במקורות היהדות, אונ' תל-אביב, מאי 2003.

"החברה הפתוחה של קרל פופר כאן ועכשיו: עיון תיאולוגי-פילוסופי", כנס לכבוד צאת התרגום העברי של החברה הפתוחה, תל-אביב, מאי 2003.

2004

The Crown-Minow lecture Series at the University of Notre Dame: Five lectures on "Confrontations: Theological, Philosophical, Covenantal" February-March 2004 - hosts Don Howard (Philosophy), Hindy Nejman(Theology)

- (i) "Confronting the Jobian Moment: Job and the Talmud's Dispute of Religiosity"
- (ii) "Submissive versus Confrontational Prayer: Introducing the Two Voices of Tractate *Berakhot*"
- (iii) "Ecclesiastes in Dispute: The Rabbis and the Canonization of *Qohelet* - Notes for Two Readings"
- (iv) "Confronting a Life: William Whewell and the Philosophy of HOPOS"

- (v) "Self-Confronting: Philosophy and the Limits of self-Criticism"

"The Price of Modesty", "The Space of Reasons" a conference on the philosophy of John McDowell, University of Cape Town, July 2004 (Jointly with Yitzhak Benbaji).

Series of three lectures as Annual Guest Lecturer in Jewish Studies, University of Virginia, Charlottesville, October 2004 - hosts Peter and Vanessa Ochs.

- (i) "Rabbinic Prayer and Disputation"
- (ii) "Whewell's Proto-Pragmatism"
- (iii) "Judaism and the Religious Crisis of Modernity"

Special Guest 5-lecture series, Muhlenberg College, Allentown PA, October 2004 - host Peter Pettit.

- (i) "Normativity and the Problem of Rationality"
- (ii) "Science and Religion: Old Resources for a Modern Challenge"
- (iii) "The Talmud's Diversity of Voices"
- (iv) "The Conflicting Theologies of the Genesis Narratives"
- (v) "Ecclesiastes in Dispute"

"Science, Judaism, and the Religious Crisis of Modernity", Templeton Research Lecture on Science and Religion, Utah State University October 2004 - host Richard Sherlock.

"מחלוקות עם אלהים", כנס על גישות יהודיות ליישוב מחלוקות, אונ' בר-אילן, דצמבר, 2004

2005

"מה יכולה פילוסופיית הלשון ללמוד מהפילוסופיה של ההלכה?" כנס על הלכה ופילוסופיה של ההלכה בגישה רב-תחומית, המחלקה למחשבת ישראל, האונ' העברית, ירושלים, ינואר 2005.

"רציונליות ובעיית הביקורת העצמית", סמינר מחלקתי, המחלקה לפילוסופיה, אונ' בר-אילן, ינואר 2005; סמינר מחקר, המחלקה לפילוסופיה, אונ' בן-גוריון, מרץ 2005.

"Taking the Linguistic Turn Seriously: The Problem with Friedman's Einstein", "The Scientific Enterprise in its Social, Cultural and Political Context" - An International Symposium on the Occasion of the Centennial of Albert Einstein's *Annus Mirabilis*, Tel Aviv University, March 2005.

"Beyond Dialogue: Method and Promise in Pluralistic Society", conference on "Nostra Aetate Today: Reflections 40 Years after Its Call for a New Era of Interreligious Relationships", The Gregorian University, Rome, September, 2005.

2006

"רציונליות ובעיית הביקורת העצמית", קולוקוויום מחלקתי, התוכנית הבין תחומית ללימודי פרשנות ותרבות, אונ' בר-אילן, ינואר 2006.

"Legislation and Legal Norm Development in Jewish Law", 1st Roman Consultation on Jewish and Canon Law, The Vatican, October, 2006.

"כפילים וכפילויות בפרקי בראשית", הרצאת פתיחה, לכנס המשותף לביה"ס לפילוסופיה ולתוכנית לפסיכותרפיה בנושא "כפיל", אונ' ת"א, 27 נוב' 2006.

2007

"Kant on Normativity and Rationality – A Response to Robert Brandom" The Bar-Hillel Colloquium for the History, Philosophy and Sociology of Science, Tel Aviv, January, 2007.

"היהדות והתנגשות הציביליזציות – הקולות המודחקים", סדרת הרצאות של מרכז דיין על ישראל, העולם הערבי, המערב ואתגר האיסלם הרדיקאלי, אונ' תל אביב, מרץ 2007.

"Science, Judaism, and the Religious Crisis of Modernity", Cambridge Day Limmud, University of Cambridge, March 2007.

"Science, Judaism, and the Religious Crisis of Modernity", Cambridge Day Limmud, University of Cambridge, March 2007.

2008

"Beyond Tolerance and Inter-Faith Understanding: A Talmudic Perspective on Pluralism, Dispute, and Intra-Faith *Tiqqun*", ICCJ 2008, June 2008.

"God, Faith and Interpretation in the Jewish Tradition" – two lectures at the Christian Leaders Initiative, Hartman Institute, Jerusalem, July 2008.

"רפלקסיה, ביקורת עצמית וסביבתן השיחתית", הרצאה בכנס השנתי המשותף לתוכנית לפסיכותרפיה ולביה"ס לפילוסופיה – "עצמי: חשיפה והבנייה", אונ' ת"א, בדצמבר, 2008

2009

"פרשנות עצמית בגוף ראשון, או הילכו מדען ופילוסוף יחדיו בלתי אם נועדו?", הרצאה בכנס לכבוד פרופ' שלמה יהודה, בר אילן, פברואר 2009

"The Ethics of Memory: Religious Amnesia, and the Problem of Jewish Sovereignty – Rereading Seder Night", Cambridge Day Limmud, University of Cambridge, March 2009.

"Toward a History and Philosophy of Scientific Agency", Conference on "Clio and Minerva: The Interactions Between History and Philosophy of Science, University of Bergamo, May, 2009.

2010

"ביקורת" הרצאה בכנס הלקסיקלי הרביעי למחשבה פיליטית, מרכז מינרבה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל-אביב, ינואר 2010.

IV. הנחיית תלמידים

תלמידי דוקטור:

באונ' תל-אביב

רון שפירא (1990-4); נח עפרון (1992-6); דרורה פקולה-שלומי (1990-6); אריה וורם (1995-2007); גדעון טולקובסקי (2000-2); אפרים ליאור (2002-7); אריאל פורסטנברג (2002-8); ספיר הנדלמן (2003-5); אדם טננבאום (2008-); גאנס רודינה (2008-); נעם ברקאי (2009-); דביר לנדסברג (מועמד); יוסף גרינברג (מועמד); אלי עמית (מועמד).

באוניברסיטאות אחרות

יעקב אסולין (בר-אילן, 2002-6); נעמה רשך-בלאוגרונד (בר-אילן, 2002-6); שמחה רוזן (האונ' העברית, 2003-9); יפית רוזנמן (בר-אילן, 2004-9); גל פישר (בר-אילן, 2005-); יורם רומם (בר-אילן, 2005-9); נעמה טייר (האונ' העברית 2008-), אורלי שטטינר (בר-אילן 2009-)

תלמידי מוסמך (ת"א):

גלינה תירושי (1992-3); אריה וורם (1991-4); יואל קצב (1993-4); אורית ישעיהו (1999-2000); חנה לרנר (1999-2000); אורן בר-אור (2000-1); רמי גולדרט (2001-2); ספיר הנדלמן (2001-2); עלמה שני-ינאי (2002-3); אסף הלר (2002-5); נועה שריר (2003-2004); גיא גרוסמן (2004-5); רם ארד (2004-6); יעקב אנגר (2004-5); נעם ברקאי (2007-8); ניצן מיטל (2009-). משה בלמס (2009-)

V. פרסומים

ספרים

1. *William Whewell Philosopher of Science*, Oxford, Clarendon Press, 220 pp., 1991.
2. *William Whewell: A Composite Portrait*, Clarendon Press, Oxford, 1991 (edited with S.J. Schaffer)
3. לדעת ח' כמה: מדע, רציונליות ותלמוד תורה, סדרת הקשרים, הקיבוץ המאוחד, 155 עמ', 1994.
4. *Rational Rabbis: Science and Talmudic Culture*, Bloomington, Indiana University Press, 308 pp., 1997.
5. *The View from Within: Normativity and the Limits of Self-Criticism*, (submitted under contract) Notre Dame University Press, 420 pp. (with Y. Benbaji)

מאמרים בכתבי עת

1. "Hempel's Ravens, The Natural Classification of Hypotheses and the Growth of Knowledge", *Erkenntnis*, 21: 45-62, 1984.
2. "Whewell's Consilience of Inductions - An Evaluation", *Philosophy of Science*, 52: 239-55, 1985.
3. "Necessary and Contingent Truth in William Whewell's Antithetical Theory of Knowledge", *Studies in History and Philosophy of Science*, 16: 275-314, 1985.
4. "A Physicists' Philosopher: James Clerk Maxwell on Mathematical Physics", *Journal of Statistical Physics*, 51: 309-19, 1988.
5. "ההיסטוריה הבעייתית של ביאור המדע", *אלפיים*, 1, עמ' 194-208, 1989.
6. "Learning from Experience", E. Eells & T. Maruszewski (eds.), *Probability and Rationality: Studies on L. Jonathan Cohen's Philosophy of Science - Poznan Studies in the Philosophy of the Sciences and the Humanities*, 21: 65-79, 1991.
7. "Science Naturalized, Science Denatured: Reflections on Ronald Giere's *Explaining Science*", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 13: 187-221, 1991 (with N.J. Efron).
8. "הווה, התהוות, בריאה - משבר המדע הביקוני במאה ה-19", *אלפיים*, 4, עמ' 224-232, 1991.

9. "Ein Blick vorwärts in die Vergangenheit: Ein Fall für den historischen Nominalismus" ("Looking Forward to the Past: A Case for Historical Nominalism"), *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*, 40: 1279-94, 1992
10. "Towards a Rational Theory of Progress", *Synthese*, 99: 277-304, 1994.
11. "Trouble-Shooting Creativity", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 16: 141-153, 1994.
12. "The Emergency Which has Arrived: The Problematic History of 19th Century British Algebra - A Programmatic Outline", *The British Journal for the History of Science*, 27: 247-276, 1994.
13. "פולמוסי הבתים: המחלוקת המטא-הלכתית בין בית הלל ובית שמאי", *עיוני משפט*, 22, עמ' 497-461 (עם חיים שפירא) 1998.
14. "The Making of Peacock's *Treatise on Algebra*: A Case of Creative Indecision", *Archive for History of Exact Science*, 54: 137-179, 1999.
15. "דילמות מדעיות: שניות ושסע במדע הוויקטוריוני המוקדם", *זמנים*, 66, עמ' 90-77, 1999.
16. "כשפילוסוף פוגש טקסט - תשובה לישי רוזן-צבלי", *תיאוריה ובקורת*, 15, עמ' 24-19, 1999.
17. "Astronomic Exegesis: Interpretation of the Heavens by Early Modern Jews", *Osiris*, 16: 72-87, 2001 (with N.J. Efron).
18. "ברית העימות", *אלפיים*, 22, עמ' 52-9, 2001.
19. "A Modest Proposal: Toward a Religious Politics of Epistemic Humility", *Journal of Human Rights* 2 (1): 49-64, 2003.
20. "Through Thick and the Thin: a New Defense of Cultural Relativism", *Southern Journal of Philosophy*, 42 (1): 1-24, 2004 (with Y. Benbaji).
21. "Taking the Bavli Seriously", *Diné Yisrael: Studies in Halacha and Jewish Law*, 23: 75-91, 2005.
22. "Canon, controverse et réforme; une réflexion sur l'autre voix du judaïsme talmudique" ("Canon, Controversy and Reform: A Reflection on the Other Voice of Talmudic Judaism"), *Les Cahiers du judaïsme*, 18: 61-75, 2005.
23. "Factuality without Realism: Normativity and the Davidsonian Approach to Meaning", *Southern Journal of Philosophy*, 43 (4): 505-530, 2005 (with Y. Benbaji).
24. "Rational Rabbis: its Project and Argument", *Journal of Textual Reasoning*, 4 (2), March 2006 - special issue devoted to *Rational Rabbis*:
http://etext.virginia.edu/journals/tr/volume4/number2/TR04_02_e01.html
25. "Criticism, Interpretation and Canon: A Reply of Sorts", *loc. cit.*
http://etext.virginia.edu/journals/tr/volume4/number2/TR04_02_e05.html
26. "Berakhot 19b: The Bavli's Paradigm of Confrontational Discourse," *loc. cit.*
http://etext.virginia.edu/journals/tr/volume4/number2/TR04_02_a01.html
27. "Legislation and Legal Norm Development in Jewish Law", *Periodica de re Canonica*, 96 (2007), 23-40.
28. "Taking the Linguistic Turn Seriously", *The European Legacy*, 13 (5) (Special Issue on "The Languages of the Sciences and the Humanities", ed. Oren Harman), 2008, 605-622.
29. "Toward a History and Philosophy of Scientific Agency", forthcoming, *The Monist*, Oct. 2010.
30. "Comparative Irrealism and the Interpretive View of Ethics", (submitted) *Iyyun*, 35pp (with Y. Benbaji).

פרקים בספרים

1. "מבוא ל-אטלנטיס החדשה לפרנסיס בייקון", (תרגום ישראל כהן), הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1986, עמ' 5-20.
2. "Il collegamento dei fatti: la nozione non necessaria di verità empirica di William Whewell" ("The Colligation of Facts: Whewell's Unnecessary Notion of Empirical Truth"), R. Simili (ed.), *L'epistemologia di Cambridge (1850-1950)*, Societa Editrice il Mulino, Bologna, pp. 39-63, 1987.
3. "A Philosopher's Coming of Age - A Study in Erotetic Intellectual History", in M. Fisch and S. Schaffer (eds.), *William Whewell A Composite Portrait*, Clarendon Press, Oxford, pp. 31-66, 1991.
4. "Antithetical Knowledge", in Fisch & Schaffer (eds.), *A Composite Portrait*, pp. 289-309, 1991.
5. "The Perpetual Covenant of Jewish Learning", in E. Spolsky (ed.), *Summoning: Ideas of the Covenant and Interpretive Theory*, SUNY, Albany, pp. 91-114, 1993.
6. "Ecclesiastes (Qohelet) in Context - A Study of Wisdom as Constructive Scepticism", in I.C. Jarvie and N. Laor (eds.) *Critical Rationalism, The Social Sciences and the Humanities: Essays for Joseph Agassi Vol. II*, D. Reidel, Dordrecht, Holland, pp. 167-87, 1995.
7. "ושמרו דרך ה' לעשת צדקה ומשפט": אמונה, ידיעה וטיב תביעתה של הדת היהודית", א. שגיא (עור') *ישעיהו ליבוביץ עולמו והגותו*, כתר, ירושלים, 1995, עמ' 109-120.
8. "ליבוביץ, בית שמאי, וגבולות ביקורת ההלכה: מבוא להלכות מדינה", נ' אילן ו-א' שגיא (עור'), *עין טובה: דו-שיח ופולמוס בתרבות ישראל*, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 1999, עמ' 603-627.
9. "Living Dangerously", M. Walzer, M. Lorberbaum, N. Zohar, Y. Lorberbaum (eds.), *The Jewish Political Tradition, Vol.1: Authority*, Yale University Press, New Haven, 2000, pp. 328-33.
10. "ערכים מדעיים", י' עירם, ש' שקולניקוב, י' כהן, א' שכנר (עור'), *ערכים: ערכים וחינוך בחברה הישראלית*, ירושלים 2001, עמ' 69-90.
11. "לשלוט באחר: האתגר ההלכתי של חידוש הריבונות היהודית", מ' בן ששון ו-ח' דויטש (עור'), *האחר: בין אדם לעצמו וזולתו*, ידיעות אחרונות ספרי חמד, תל-אביב, 2001, עמ' 225-259, 495-502.
12. *ל' שניים לאחד ובחזרה: סיפור(י) הבריאה ואנתרופולוגיית הברית של דוד הרטמן*, א' שגיא ו-צ' זוהר (עור'), *מחויבות יהודית מתחדשת: על עולמו והגותו של דוד הרטמן*, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 2001, כרך ב', עמ' 659-693.
13. "Ein bescheidener Vorschlag: Auf dem Weg zu einer religiösen Politik der epistemischen Demut", Ch. Schwöbel & D. C. v. Tippelskirch (eds.) *Die religiösen Wurzeln der Toleranz*, Verlag Herder, Freiburg im Breisgau, 2002, pp. 131-159 (this is a revised version of B(i) 19).
14. "Ethical Diversity, Tolerance, and the Problem of Sovereignty: A Jewish Perspective", T.B. Strong and R. Madsen (eds.) *The Many and the One: Religious and Secular Perspectives on Ethical Pluralism in the Modern World*, Princeton University Press, 2003, pp. 195-218 (republished in M. Walzer (ed.), *Law, Politics, and Morality in Judaism*, Princeton University Press forthcoming 2006, 96-120.)
15. "רציונליות, פרשנות, וטקסטים קדושים", נ' נעמן ו-ג' סנדרוביץ (עור'), *שיח ושיג: פילוסופיה רבת פנים, המפעלים האוניברסיטיים*, תל-אביב, 2003, עמ' 215-44.
16. "Introduction" to H. Fisch, *Who Knows One? – An Essay in Autobiography*, Bar-Ilan University Press, 2004, pp 7-23.
17. "משבר המדע והאמונה באירופה המודרנית, ופולמוס הדתיות במסורת היהודית", מ' הלברטל, א' שגיא וד' קורצוויל (עור'), *על האמונה: עיונים במושג האמונה ובתולדותיה במסורת היהודית*, כתר, 2005, עמ' 512-533, 693-695.

18. "מדע פשר ויצירה: החקר והוראת המדע - ראיון עם פרופסור מנחם פיש", ע' זוהר (עור'), *דרך החקר: האתגר המתמשך*, מאגנס, ירושלים, 2006, עמ' 85-106.
19. "Judaism and the Challenge of Science", M. Halbertal and D. Hartman (eds.), *Judaism and the Challenges of Modernity*, Continuum Press, New York, 2007, 9-21.
20. "פרשנות דחוקה וטקסטים מחייבים: האוקימתא האמוראית והפילוסופיה של ההלכה", א' רביצקי וא' רוזנק (עור') *הפילוסופיה של ההלכה*, מאגנס, ירושלים, 2008, עמ' 311-44.
21. "Judaism, and the Religious Crisis of Modern Science", in J.M. van der Meer and S. Mandelbrote (eds.), *Nature & Scripture in the Abrahamic Religions: 1700-Present*, Brill's Series in Church History Vol.37, Brill, Leiden, Vol II, 2008, 525-567.
22. "The Critical Mood" (forthcoming) in Hagi Kenan and Ilit Ferber (eds.) *Philosophy's Moods*, Springer